

Sygn. akt VIII GC 309/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2022 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Jacek Wojtycki

Protokolant: sekr. sąd. Anna Kafara

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2022 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

sprawy z powództwa M. W.

przeciwko (...) w B. o zapłatę i o zaniechanie dokonywania naruszeń praw autorskich

I. oddała powództwo; II. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 5417 zł (pięć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu; III. określa wysokość opłaty ostatecznej w zakresie roszczenia z punktu 2 (drugiego) pozwu na kwotę 300 zł (trzysta złotych); IV. nakazuje pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Bydgoszczy kwotę 5666,40 zł (pięć tysięcy sześćset sześćdziesiąt sześć złotych 40/100 groszy) tytułem zwrotu wydatków tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa.

Sygn. akt VIII GC 309/19

UZASADNIENIE

Powódka - M. W. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) w M. kwoty 72 000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za naruszenie majątkowych praw autorskich, o nakazanie pozwanej zaniechania dokonywania naruszeń majątkowych praw autorskich przysługujących powódce, a ponadto - o zasądzenie od pozwanej zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu powódka podała, że prowadzi działalność gospodarczą w zakresie sprzedaży detalicznej pozostałych wyrobów prowadzonej w wyspecjalizowanych sklepach. Powódka oferuje do sprzedaży: kubki, naklejki, zakładki do książek oraz inne gadżety opatrzone wzorami opartymi na motywach ludowych (...) oraz (...). Powódka podała, że zatrudniła na stanowisku grafika J. R. (1), który jest twórcą umieszczonych na produktach oferowanych przez powódkę. Powódka podała, że w roku 2018 odkryła, że pozwana na swoich produktach w postaci suszarki wykorzystuje wzory, których autorem jest J. R. (1), a do których prawa autorskie przysługują powódce. Powódka wyjaśniła, że żądana przez nią kwota 72 000 zł tytułem odszkodowania stanowi sumę kwoty 3 000 zł (wynagrodzenie należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu) x 12 (ilość wzorów wykorzystanych przez pozwaną).

Pozwana w odpowiedzi na pozew domagała się oddalenia powództwa oraz zasądzenia od powódki na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwana podała, że w latach 2017 – 2018 dwukrotnie zamówiła u chińskiego dostawcy (producenta (...)) z siedzibą w C., (...), J. R., (...), (...), (...), (...), (...)) suszarki z motywem kwiatowym. Producent zaproponował pozwanej kilka wzorów do wyboru. Wśród nich była propozycja, która ostatecznie znalazła się na suszarkach, kwestionowana obecnie przez powódkę. Pozwana podkreśliła, że nie jest autorką wzoru, nie dostarczyła go producentowi, lecz zamówiła i zakupiła gotowy produkt. Ponadto, zdaniem pozwanej, wzór zastosowany przez chińskiego producenta na zamówionych przez pozwaną suszarkach, pomimo

pewnego podobieństwa, nie jest identyczny z tym, który stanowi własność powódki. Pozwana wywodziła, że kwestionowane przez powódkę wzory są dziełami folk, w odniesieniu do których dozwolone jest zarówno swobodne rozpowszechnianie, jak i eksploatawanie. Nadto, według pozwanej, prezentowane przez powódkę wzory autorstwa J. R. (1), nie mają indywidualnego charakteru, nie spełniają przesłanek utworu w rozumieniu ustawy Prawo autorskie. Z ostrożności procesowej pozwana zakwestionowała wysokość żądanego przez powódkę odszkodowania. Na koniec pozwana wskazała, że roszczenie powódki powinno być oceniane pod kątem art. 5 kc.

Postanowieniem z dnia 1 marca 2021 r. Sąd dopuścił dowód z pisemnej opinii biegłego z dziedziny własności przemysłowej na okoliczność ustalenia: a) indywidualnego charakteru utworów objętych pozwem, b) wykorzystania przez pozwaną utworów, których autorem jest J. R. (1), a do których majątkowe prawa autorskie przysługują powódce, c) wysokości stosownego wynagrodzenia, które byłoby należne powódce tytułem udzielenia zgody na korzystanie z utworów.

Sąd ustalił, co następuje:

Powódka prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą F. M. W. w zakresie sprzedaży detalicznej pozostałych wyrobów w wyspecjalizowanych sklepach. Powódka w ramach sprzedaży oferuje m.in. kubki, naklejki, zakładki do książek, a także inne produkty opatrzone wzorami opartymi na motywach ludowych (...) oraz (...). Powódka jest ponadto współnikiem spółki cywilnej pod nazwą (...), H. W., Z. W..

Pozwana spółka prowadzi działalność gospodarczą w zakresie dostarczania salonom fryzjerskim kosmetyków, sprzętu fryzjerskiego, jak również wyposażenia.

okoliczności bezsporne, a ponadto: wydruk z CEiDG powódki, k. 13 - 14 akt, wydruk z KRS pozwanego, k. 15 - 21 akt.

Twórcą wzorów wykorzystywanych na produktach dystrybuowanych przez powódkę jest J. R. (1). J. R. (1) jest pracownikiem powódki zatrudnionym na stanowisku grafika od dnia 1 kwietnia 2011 r. Zaprojektowane przez J. R. (1) wzory stworzone zostały przez niego w oparciu o podstawowe zasady komponowania (...) sztuki ludowej. Prace graficzne nawiązujące do (...) sztuki ludowej J. R. (1) wykonywał od końca lat 80 – tych XX wieku.

dowód: oświadczenie J. R. (1), k. 22 akt, zeznania na piśmie J. R. (1), k. 152 - 154 akt, zeznania powódki, k. 222 - 222 verte.

Powódka udziela licencji na swoje wzornictwo. Każdy przypadek jest wyceniany indywidualnie, także pod względem czasu użytkowania, jak i pól eksploatacji. Na stronie internetowej (...) jest umieszczony przykładowy cennik dla jednego wzoru (...): jeden duży kwiatek 3000 zł, jeden liść 2000 zł, mały kwiatek 500 zł. Opłata licencyjna jest uzależniona od ilości użytych we wzorze elementów. Przykładowo, jeśli klient potrzebuje wzoru, który składa się z 6 dużych kwiatków, 3 listków, do tego posiada 6 małych kwiatków, wówczas roczne korzystanie z takiego wzoru będzie kosztować: $5 \times 3000 + 3 \times 2000 + 6 \times 500 = 24000$ zł netto za rok. Część produktów powódka zleca do wykonania w C., przekazując swój wzór. Swoje wzornictwo powódka przekazuje różnym firmom.

dowód: (...), zeznania powódki, k. 222 verte - 223 akt.

Kwestia kwalifikacji używanych przez powódkę wzorów kwiatowych (graficznych motywów kwiatowych) jako utworu lub opracowania, tj. ocena czy mają indywidualny charakter winna zostać dokonana przez biegłego eksperta z dziedziny etnografii. Etnograf będzie w stanie ocenić stopień powtarzalności rozwiązań, autorskiego doboru elementów składowych na tle istniejącego stanu wzornictwa w zakresie (...) motywów kwiatowych. Istnieją stylistycznie podobne wzory (...) a indywidualnym charakterze wzorów kwiatowych powódki, wykorzystanych na oferowanych przez pozwaną do sprzedaży suszarkach albo jako powtórzenie (kopia) albo jako opracowanie winien przesądzić biegły z dziedziny etnografii.

Dla rozstrzygnięcia czy wzory kwiatowe powoda mają indywidualny charakter ma znaczenie określenie daty ustalenia wzorów jako utworów prawnoautorskich i zastosowanie lub obalenie domniemania autorstwa. Istnieją stylistycznie podobne wzory (...) do wzorów kwiatowych powódki. Przy hipotetycznym przyjęciu indywidualnego charakteru spornych wzorów, zakładając ryczałtowy sposób wynagrodzenia za utwór, adekwatną kwotą wynagrodzenia jest kwota 1500 zł za jeden utwór (wzór kwiatowy). Kwota ta odpowiada opracowaniu graficznemu znaku towarowego lub wizualizacji wnętrza przez doświadczonego artystę. Przyjmując wykorzystanie 12 wzorów wynagrodzenie ryczałtowe wyniosłoby $12 \times 1500 \text{ zł} = 18 \text{ tys zł}$ (wariant I).

Przyjmując średnią ilość sztuk sprzedanych suszarek wynoszącą 6 tys oraz wartość dodaną wykorzystanych wzorów w wysokości 30 zł, zwiększony przychód strony pozwanej z tytułu wykorzystania wzorów wyniósł 180 tys zł. Zakładając poziom hipotetycznej opłaty licencyjnej 20 %, łączna kwota wynagrodzenia za wszystkie wzory powódki wyniosłaby 36 tys. zł (wariant II)

Wysokość wynagrodzenia, które byłoby należne tytułem udzielenia zgody na korzystanie z wszystkich utworów (12 wzorów (...)) wynosi 14 200 zł (objektywizacja wyniku z wariantu I i wariantu II), przy ilości 1000-1200 (ok.1100) zakupionych a potem sprzedanych przez pozwaną suszarek.

dowód: opinia pisemna biegłego M. M. (1), k. 241 - 263 akt, ustna uzupełniająca k.308 -309 ; nagranie płyta k. 310

W latach 2017 - 2018 pozwana zamówiła w firmie (...) z siedzibą w C., (...), J. R., (...), (...), (...), (...), (...) suszarki z motywem kwiatowym z edycji limitowanej. Pozwana dokonała wyboru wzoru na suszarkach spośród kilku zaoferowanych jej przez chińskiego dostawcę. Firma (...) nabyła wzór kwiatowy celem wykorzystania do produkcji suszarek od innego podmiotu, z którym pozostaje w stałej współpracy, tj. od (...) w R., (...), (...). Z kolei (...) nabyła wzór kwiatowy od firmy (...) only printing (...), (...), (...), (...), (...), z prawem do wielokrotnego wykorzystania, dalszego udostępniania i odsprzedaży i dysponuje nim od 2016 r. Pozwana łącznie zakupiła ok 1000 – 1200 sztuk suszarek z limitowanej edycji. Suszarki cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród klientów. Pozwana nie dysponuje już zakupionym towarem, suszarki zostały w całości sprzedane.

dowód: faktura VAT nr (...) z dnia 20 czerwca 2017 r., k. 52 akt, nr (...) z dnia 6 marca 2018 r., k. 53 akt, oświadczenie firmy (...), k. 50 - 51 akt, oświadczenie firmy (...) wraz z tłumaczeniem, k. 226 - 228 akt, zeznania K. K., k. 103 - 103 verte, zeznania przedstawiciela pozwanej - P. D., k. 222 verte - 223 akt. Pismem z dnia 28 października 2021 r. (k.323) powód wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu etnografii, w zw. z brakiem uiszczenia zaliczki (zarządzenie k. 325) dowód ten został pominięty (postanowienie wydane na rozprawie w dniu 17 lutego 2022 r., k.339), powód reprezentowany przez fachowego pełnomocnika nie złożył zastrzeżeń.

Przy ocenie materiału dowodowego Sąd wziął pod uwagę wszystkie zebrane dowody w ich wzajemnym powiązaniu z uwzględnieniem zasad logiki i doświadczenia życiowego. Pomiędzy stronami nie było sporu, że pozwany zakupił i sprzedał suszarki z wzorami kwiatowymi, sporne zaś było czy umieszczone na suszarkach wzory (grafiki) miały charakter utworu jako przejawu działalności twórczej o indywidualnym charakterze, co kwestionował pozwany, sporna była także wysokość dochodzonego odszkodowania. Sąd nie znalazł podstaw do odmówienia wiarygodności zeznaniom świadków i stron, przy czym podstawą ustalenia czy wzory narysowane przez pracownika powódki (świadka J. R. (1)) są przedmiotem prawa autorskiego jako utwór nie mogły być przekonania świadków i stron w tym zakresie, w tym także J. R. (1), ale wymagały niewątpliwie wiedzy specjalnej i opinii biegłego. Podobnie same dokumenty przedkładane przez stronę pozwaną, w tym wydruki z grafikami ze stron internetowych również nie mogły przesądzić o tym, że wzory stworzone przez pracownika powódki nie są utworami. Mógł to być tylko materiał do oceny przez biegłego, co biegły opiniujący w sprawie poddawał ocenie przy wydaniu opinii. Również kwestia wysokości stosownego wynagrodzenia, które byłoby należne powódce tytułem udzielenia zgody na korzystanie z utworu wymagał wiadomości specjalnych i opinii biegłego. Przy ocenie materiału dowodowego wskazać przy tym należy, co ma znaczenie do oceny czy wytworzone przez J. R. (1) wzory mają indywidualny charakter i są utworem

w rozumienie prawa autorskiego (na co zwrócił uwagę biegły M. M. (1)), że powód nie wykazał kiedy dokładnie wzory zostały stworzone przez J. R. (1) – nie wynika to z zeznań tego świadka ani z innych dowodów, przy czym nie budzi wątpliwości, iż musiały powstać co najmniej przed datą wytoczenia powództwa w sprawie. Przy ocenie dowodu z opinii biegłych należy wskazać na wstępie, że specyfika dowodu z opinii biegłego wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez sąd, który nie ma wiadomości specjalnych, w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia i wiedzy powszechnej. Nadaje pierwszorzędne znaczenie, przy tej ocenie, kryterium poziomu wiedzy biegłego (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., sygn. II CKN 1354/00, LEX nr 77046). Opinia biegłego podlega ocenie - przy zastosowaniu art. 233 § 1 k.p.c. - na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 listopada 2000 r., sygn. I CKN 1170/98 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2000 r., sygn. IV CKN 1383/00). Ponadto słusznie przyjmuje się, zgodnie z utrwaloną w doktrynie i orzecznictwie wykładnią przepisu art. 278 § 1 k.p.c. (m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 20 stycznia 2015 r. w sprawie V CSK 254/14 LEX nr 1652706), że celem dowodu z opinii biegłego nie jest ustalanie faktów mających znaczenie w sprawie, lecz udzielenie sądowi wyjaśnień w kwestiach wymagających wiadomości specjalnych. Jak podkreśla się ponadto w orzecznictwie w odróżnieniu od oceny dowodu z zeznań świadka, ocena dowodu z opinii biegłego nie jest dokonywana według kryterium wiarygodności w tym znaczeniu, że nie można "nie dać wiary biegłemu", odwołując się do wewnętrznego przekonania sędziego, czy też zasad doświadczenia życiowego. Opinia biegłego podlega, tak jak inne dowody, ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., jednakże co odróżnia ją pod tym względem, to szczególne dla tego dowodu kryteria oceny, które stanowią: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej (H. Pietrzkowski - Zarys metodyki pracy sędziego w sprawach cywilnych - Warszawa 2006 r., a także uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 19 maja 2015 r. w sprawie III AUa 1417/14, LEX nr 1766036 i z dnia 24 czerwca 2015 w sprawie III AUa 1777/14 LEX nr 1798684, uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 21 kwietnia 2015 r. w sprawie I ACa 177/15, LEX nr 1711717, uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 15 września 2015 r. I ACa 340/15 LEX nr 1808657). Nie tracąc z pola widzenia tych przesłanek Sąd dokonał oceny opinii wydanej przez biegłego M. M. (1) w niniejszej sprawie. Prima facie należy przy tym wskazać, że opinia (pisemna i ustna uzupełniająca) spełniają wymogi wynikające z przepisu art. 285 k.p.c. (zawierają uzasadnienie i mają wyczerpujący charakter). Opinia biegłego odznacza się profesjonalizmem, ma wyczerpujący charakter, a wnioski zostały sformułowane jednoznacznie i stanowczo, nie zostały skutecznie zanegowane. Przy czym w tym zakresie wskazać, że powód nie złożył zastrzeżeń do opinii, w obliczu zastrzeżeń pozwanego przeprowadzono dowód z uzupełniającej opinii biegłego. M. M. (1) niewątpliwie posiada doświadczenie, wiedzę i kierunkowe wykształcenie w dziedzinie w której opiniował (prawo własności intelektualnej), w zakresie określenia wysokości wynagrodzenia jakie przysługiwałoby powódce biegły wskazał metody jakimi się kierował i uzasadnił przekonująco ich zastosowanie ad casum (biegły przy tym podał m.in., że na bieżąco bada rynek, prowadził rozmowy z grafikami, badał koszt wytworzenia utworu), biegły posiada doktorat z wyceny własności intelektualnej i wycena dokonana w tym zakresie – przy czym wobec podanej liczby sprzedanych suszarek (ok.1100) biegły zmodyfikował ostatecznie tę wartość do kwoty 14 200 zł. Biegły przedstawił istotę i przesłanki leżące u podstaw przyjęcia określonego przejawu działalności jako utworu. W tym zakresie biegły wprost wskazał, że wyraża tylko pomocniczo określony pogląd i konieczne jest dla kwalifikacji używanych przez powódkę wzorów kwiatowych (graficznych motywów kwiatowych) jako utworu lub opracowania, tj. do ocena czy mają indywidualny charakter dokonanie oceny przez biegłego eksperta z dziedziny etnografii, co jest poza zakresem jego kompetencji jako biegłego. M. M. podkreślił (k.245), że etnograf będzie w stanie ocenić stopień powtarzalności rozwiązań, autorskiego doboru elementów składowych na tle istniejącego stanu wzornictwa w zakresie (...) motywów kwiatowych. Ponadto podał, że istnieją stylistycznie podobne wzory (...) a indywidualnym charakterze wzorów kwiatowych powódki, wykorzystanych na oferowanych przez pozwaną do sprzedaży suszarkach albo jako powtórzenie (kopia) albo jako opracowanie winien przesądzić biegły z dziedziny etnografii. Sąd podzielił za trafne wnioski opinii biegłego. Niewątpliwie z uwagi na charakter spornych wzorów, tj. ich podobieństwo do (...) motywów kwiatowych niezbędne do przesądzenia czy ad casum mamy do czynienia z utworem była wiedza specjalna i opinia biegłego z dziedziny etnografii.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd zważył, że podstawę faktyczną roszczenia powódka opierała na fakcie bezprawnego wykorzystania przez pozwaną spółkę jej twórczości w postaci stylizowanej grafiki, inspirowanej (...) sztuką ludową, zaprojektowanej samodzielnie w oparciu o podstawowe zasady jej komponowania przez J. R. (1) (grafika powódki). Z zeznań świadka J. R. (1) wynika przy tym, że zaprojektowane i wykonane przez niego utwory (co do indywidualnego ich charakteru – w ocenie świadka) nie stanowią przeróbki ani adaptacji konkretnych wycinanek (...), ale spełniają wszelkie kanony tej dziedziny papieroplastyki właściwe dla regionu (...). Ostateczną postacią grafik poprzedzają oryginalne szkice wykonane przez świadka (zob. zeznania pisemne J. R., k. 152 - 154 akt).

Kwestią podstawową, jaką należy wykazać przy dochodzeniu roszczeń jest niewątpliwie wykazanie, iż strona wskazana, jako pozwana w sprawie, jest legitymowana biernie, a jak w przedmiotowej sprawie - że jest zobowiązana do zapłaty za bezprawne wykorzystanie twórczości powódki. Do obowiązków procesowych powódki należało więc nie tylko wykazanie, iż przedmiot objęty ochroną ustawy jest utworem w rozumieniu art. 1 ustawy oraz że powódka dysponuje autorskimi prawami majątkowymi do tego utworu, ale także fakt wykorzystania utworu bez stosownego jej upoważnienia - licencji na taki sposób eksploatacji, ewentualnie iż wykorzystanie nie jest w ramach tzw. dozwolonego użytku utworów chronionych. W przypadku stwierdzenia, iż doszło do nieuprawnionego wykorzystania utworów, do których prawami majątkowymi dysponuje powódka, niezbędne jest skierowanie roszczeń, o których jest mowa w art. 79 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych przeciwko podmiotowi, który prawa te naruszył.

Stosownie do treści art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia (utwór).

Powódka nie sprostала swojemu podstawowemu obowiązkowi wykazania, że sporne wzory kwiatowe mają indywidualny charakter i są utworem w rozumieniu prawa autorskiego (art. 1 ust.1 i 2a ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych), tj. wobec braku przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego z dziedziny etnografii (ad casum niewątpliwie było to niezbędne z uwagi na charakter wzorów wiadomości specjalne z tej dziedziny wiedzy) nie wykazano, że wzory narysowane przez J. R. (1) były wynikiem procesu twórczego, nie zostały skopiowane wprost elementy ludowe oraz co do tego, że są wynikiem indywidualnego procesu twórczego oraz posiadają cechę indywidualności. Nie budziło przy tym wątpliwości, że J. R. (1) był zatrudniony na podstawie umowy o pracę przez powódkę, która jako pracodawca mogłaby nabyć prawa autorskie do utworu (vide art. 12 ust.1 prawa autorskiego). Już w tym stanie powództwo podlegało oddaleniu. Jednocześnie dodatkowo – odnosząc się do żądania z ustępu 2 (drugiego) pozwu (nakazanie pozwanej zaniechania naruszeń) bezspornie w dacie wyrokowania jak i już na chwilę wniesienia pozwu pozwana nie mogła naruszać autorskich praw powódki gdyż towar – suszarki z spornymi wzorami został wcześniej w całości sprzedany – żądanie to (nawet przy hipotetycznym przyjęciu, że wzory były utworem) jako bezzasadne podlegało oddaleniu – sąd brał pod uwagę stan rzeczy istniejący w chwili wyrokowania, art. 316 k.p.c. Powódka żądając zapłaty od pozwanej spółki, wskazała na przepis art. 79 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, zgodnie z którym uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa: 1) zaniechania naruszenia; 2) usunięcia skutków naruszenia; 3) naprawienia wyrządzonej szkody: a) na zasadach ogólnych albo b) 2 poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności, a w przypadku gdy naruszenie jest zawinione - trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu. W tym zakresie na marginesie należy podkreślić, że gdyby hipotetycznie przyjąć, że wzory kwiatowe stworzone przez J. R. (1) są utworami to mając na uwadze zebrany w sprawie materiał dowodowy, tj. w szczególności wnioski z opinii biegłego M. M. (1) naprawienie szkody – wysokość wynagrodzenia w oparciu o art. 79 ust. 1 prawa autorskiego wynosiłaby kwotę 14 200 zł. Jednocześnie rozstrzygając przedmiotową sprawę należy przy tym wskazać, że w toku procesu ustalono, że pozwana spółka nabyła suszarki z motywem kwiatowym od firmy (...)

z siedzibą w C.. Pozwana dokonała wyboru wzoru na suszarkach spośród kilku zaoferowanych jej przez chińskiego dostawcę. Z kolei firma (...) nabyła wzór kwiatowy celem wykorzystania do produkcji suszarek od innego podmiotu, z którym pozostaje w stałej współpracy, tj. od (...) w R., (...), (...). Firma (...) nabyła zaś wzór kwiatowy od firmy (...), (...), (...), (...), z prawem do wielokrotnego wykorzystania, dalszego udostępniania i odsprzedaży i dysponuje nim od 2016 r. (dowód: oświadczenie firmy (...) tłumaczeniem, k. 50 - 51 akt, oświadczenie firmy (...) wraz z tłumaczeniem, k. 226 - 228 akt).

Zwrócić uwagę należy na fakt, iż po pierwsze brzmienie art. 79 ustawy określając legitymowanego biernie, posługuje się uniwersalnym zwrotem "osoby, która naruszyła te prawa". Biernie legitymowanym podmiotem w sporach związanych z naruszeniem autorskich praw majątkowych jest przede wszystkim osoba fizyczna albo prawna, która dokonała tego naruszenia. Bez znaczenia jest przy tym działanie sprawcy w dobrej wierze jak i brak subiektywnego zawinienia. W gronie biernie legitymowanych może chodzić zarówno o osoby trzecie, jak i o kontrahentów podmiotu prawa autorskiego, którzy przekroczyli granice udzielonego im umową upoważnienia, a nawet o współtwórców danego utworu (por. orz. SN z dnia 18 listopada 1960 r., I CR 234/60, OSNCK 1961, Nr 4, poz. 124). Jak zaznaczono w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 października 1987 r., I CR 148/87, z tytułu naruszenia autorskich praw majątkowych odpowiada nie tylko bezpośredni naruszciciel, ale także współsprawca oraz osoby określone w art. 422 k.c.; przede wszystkim trzeba tu wymienić pomocnika i nakłaniającego. Ich odpowiedzialność jest solidarna (art. 441 k.c.) (J. Barta, R. Markiewicz, Komentarz do ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, art. 79t 6-7, Lex 2011, stan prawny 30.04.2011).

Naruszenie zawinione w rozumieniu powołanego przepisu, to naruszenie popełnione zarówno z winy umyślnej, jak i nieumyślnej (tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14 września 2012 r. I ACa 595/12, LEX nr 1220558). Dla prawno - autorskiej ochrony utworu nie ma ponadto znaczenia okoliczność, w jaki sposób dokonujący naruszenia wszedł w jego posiadanie lub też, w jaki sposób utwór do niego dotarł (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 III 2006 r., VICa 1012/05, OSA 2007/12/36).

W ocenie Sądu, w rozpoznawanej sprawie należałoby przy tym przyjąć zawinienie pozwanej spółki – gdyby oczywiście wzory wytworzone przez J. R. (1) były utworem w rozumieniu prawa autorskiego- polegałoby na rozpowszechnieniu „utworu” (wzoru graficznego, do którego prawa autorskie przysługują powódce) bez dochowania należytej staranności w ustaleniu podmiotu, któremu przysługują do niego prawa autorskie. Ciężar dopełnienia obowiązku ustalenia komu przysługują autorskie prawa majątkowe spoczywał na pozwanym z mocy art. 1 ust. 4 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. To bowiem na podmiotach chcących skorzystać z cudzego prawa spoczywa obowiązek dotarcia do właściciela praw w celu ich nabycia lub uzyskania zezwolenia na ich wykorzystanie. Nawet przy przyjęciu, że pozwany działała całkowicie nieświadomie, co wyklucza zawinienie umyślne, to można jej przypisać co najmniej winę nieumyślną w formie niedbalstwa.

W sprawie rozpoznawanej nie budziłaby wobec tego wątpliwości Sądu legitymacja bierna pozwanej spółki przy wykazaniu przez powódkę (zgodnie z rozkładem ciężaru dowodów – art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c.), że wprowadzone suszarki były opatrzone należącym do powódki wzorem. Jednocześnie – ponownie przy założeniu teoretycznym, że mamy do czynienia z utworem - uwagi na komercyjny sposób wykorzystania grafik (były one niewątpliwie wykorzystane w celach uzyskania zysku ze sprzedaży produktów przeznaczonych dla salonów fryzjerskich – suszarek, wyłączone byłoby ustalenie, że taka forma wykorzystania twórczości powódki, byłaby prawidłowa (art. 23 ust. 1 ustawy Prawo autorskie). Co do ilości egzemplarzy wprowadzonych do obrotu, ich liczbę wskazała sama pozwana, która przedłożyła faktury zakupu (k. 52 i 53 akt), z których wynika, że nabyła 4 800 sztuk, przy czym z zeznań świadka K. K. (pracownika pozwanej) wynika, że pozwana łącznie zakupiła ok 1000 – 1200 sztuk suszarek ze spornym wzorem, przy czym suszarki cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród klientów i wszystkie zostały sprzedane (k. 103 - 103 verte).

Reasumując powódka nie wykazała, że stylizowane grafiki powódki stanowią „utwór” w rozumieniu prawa autorskiego. Przy czym nie budzi wątpliwości, prawa twórcy określone w art. 17 powołanej ustawy mają charakter wyłączny oraz bezwzględny, a swoją konstrukcją normatywną nawiązują do instytucji prawa własności, którego treść została określona w art. 140 k.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 2010.06.22, I ACa 345/10, LEX

nr 1120117). W związku z tym twórcy przysługuje wyłączne prawo do korzystania z utworu i rozporządzenia nim na wszystkich polach eksploatacji oraz do wynagrodzenia za korzystanie z utworu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach I ACa 1043/00 z dnia 2001.01.16, Wokanda 2002/7-8/74).

W tym stanie rzeczy należało orzec jak w punkcie I formuły sentencji wyroku (art. 1 ust.1 i 2a w zw. z art. 79 ust.1 a contrario ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych).

O kosztach procesu (punkt II wyroku) Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 99 kpc stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. W myśl tego artykułu strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Na zasądzoną kwotę 5417 zł złożyła się kwota 5400 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika pozwanej (§ 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych) powiększona o kwotę 17 zł tytułem opłaty uiszczonej od pełnomocnictwa. W zakresie roszczenia o zaniechanie, gdzie nie można dokładnie ustalić wartości przedmiotu sporu, ostateczną opłatę ustalono na podstawie art. 15 ust. 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych na kwotę 300 zł (pkt III wyroku)– z uwzględnieniem nieznacznego stopnia zawilości sprawy, przyjęta wysokość została przy tym już zapłacona przez powódkę. W toku procesu ze Skarbu Państwa wypłacono tymczasowo kwotę 5666,40 zł - w związku z postanowieniem z dnia 11 czerwca 2021 r., k. 270, dotyczącym wynagrodzenia biegłego (powód uiszczył wcześniej zaliczkę w kwocie 2000 zł). Wobec tego orzeczono o tym poniesionym wydatku jak w punkcie IV wyroku - na mocy art.83 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r.